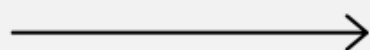

Zofia Natkowska

MEDALIONY

- Podstawowe informacje o lekturze (czas i miejsce akcji, problematyka itd.)
- zagadnienia na maturę i sprawdzian
- quiz sprawdzający wiedzę

MEDALIONY

Zofia Nałkowska

- **Geneza utworu**

Utwór został wydany w 1946 roku. Zawarte w nim wydarzenia dotyczą okresu II wojny światowej, ale są to daty zroniowcowane. Przestuchania świadków odbywały się tuż po wojnie, lecz ich relacje obejmują czas okupacji. Mamy tu do czynienia z zabiegiem retrospekcji, który polega na przywołaniu minionych zdarzeń i przeżyć.

- **Znaczenie tytułu**

Zofia Nałkowska pragnęła upamiętnić ofiary czasu okupacji, dlatego zdecydowała się wystawić im ten literacki pomnik- medalion. Każdy "medalion" (opowiadanie) odlania tragedię jednostki i jej dramat. W "Dziennikach czasu wojny" z 7 maja 1944 roku Zofi Nałkowskiej czytamy: "Wracałam aleją grobów, szpalerem nagromadzonych trupów. Znajome nazwiska, sylwetki, medaliony".

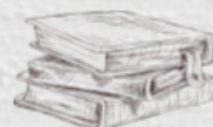
- **Czas i miejsce akcji**

Wiosna-lato 1945 rok to czas przygotowania opowiadań do druku, weryfikacji dokumentów, przestuchiwanie świadków i stopniowy wybór z całokształtu ciągle "niewiadomej" ilości zbrodni. Akcja "Medalionów" przenosi czytelnika w pierwsze miesiące po zakończeniu II wojny światowej. W tym czasie pisarka uczestniczyła w pracach Głównej komisji Badania Zbrodni Niemieckich w Polsce i brała udział w przestuchaniach świadków i niemieckich zbrodniarzy. Fabuła miniatur obejmuje czasy wcześniejsze-lata drugiej wojny światowej. Miejsca akcji utworu są rozmaite, czasami znane z nazw, a czasem ogólnikowe.

- **Gatunek**

"Medaliony" są uznawane gatunkowo za prozę (opowiadanie) z pogranicza literatury faktu. Opisywane historie odwołują się do współczesnych autorowi autentycznych zdarzeń i przynoszą relacje na ich temat. Koncentrują się one na konkretnym obrazie, postaci, są napisane z wykorzystaniem narratora-reportera, który oddaje głos świadkom wydarzeniom, postępując się narracją uobecniającą. Polega ona na postawieniu odbiorcy w środku relacjonowanych wydarzeń.

MEDALIONY

Zofia Nałkowska

• Najważniejsze cytaty

“Ludzie ludziom zgotowali ten los.”

“W Niemczech, można powiedzieć, ludzie umieją “coś” zrobić-z “niczego”.”

„Potem dwóch Żydów podawało trupy dwom Ukraińcom. Oni byli w ubraniu cywilnym. Wrywali obcęgami złote zęby trupom, z szyi im ściągali woreczki z pieniędzmi, z rąk zegarki, obrączki z palców.”

“ Utylizowanie spalonych kości na nawóz, tłuszczu na mydło, skóry na wyroby skórzane, włosów na materace – to był już tylko produkt uboczny tego olbrzymiego przedsięwzięcia państwowego, przynoszącego w ciągu lat nieobliczone dochody.”

“Inny stawiał stopę na gardle człowieka i miażdżył mu krtań swym ciężarem.”

• Treść utworu

1. Profesor Spanner

Komisja Badania Zbrodni Hitlerowskich zwiedza budynek w pobliżu Instytutu Anatomicznego, nad którym niegdyś – w czasie wojny sprawował pieczę profesor Spanner. Znajdują się tu zwłoki ludzkie przygotowane do dalszej „obróbki”. Przed Komisją zeznania składa współpracownik Spannera, z pochodzenia gdańszczanin. Opowiada o wyrobie mydła z tłuszczu ludzkiego oraz do czego służyły, w jaki sposób były zdobywane i skąd pochodziły ciała zmarłych. Zeznającego cechują obojętność, dystans i ograniczone poczucie moralności. Zeznają przed Komisją dwaj profesorowie – „koledzy” Spannera. Każdy z nich na swój sposób usprawiedliwia „działalność” profesora. Twierdzą, iż mogła być ona podyktowana względami partyjno – ekonomicznymi.

MEDALIONY

Zofia Nałkowska

• Treść utworu

2. Dno

Kobieta relacjonuje uwięzienie na Pawiaku i pobyt w obozach niemieckich: Ravenbruck i Bunzig. Opowiada historie swojej rodziny. Bohaterka opisuje sposób w jaki traktowano ludzi, pozbawiając ich godności i człowieczeństwa, ujawnia przy tym podział na kata i ofiarę.

3. Kobieta Cmentarna

Na warszawskim cmentarzu położonym w pobliżu getta znajduje się kobieta, która zajmowała się opieką nad grobami w trakcie okupacji. Doświadczyła ona dramatycznej przemiany, zarówno fizycznej jak i psychicznej. Nie wierzy ona w koniec wojny, wciąż słyszy szum samolotów i dźwięk spadających ciał. Wojna pozbawiła ją łagodnego usposobienia- w rozmowę z autorką przypomina osobę obtakaną, odizolowaną od współczesnej rzeczywistości.

4. Przy torze kolejowym

Jest to historia opisana przez pewnego człowieka, który relacjonuje losy młodej Żydówki, której nie udało się uciec z pociągu. Została ona ranna w kolano i nie zdolna była do przemieszczania się. Nikt nie pomaga kobiecie, wszyscy obawiają się o własne życie. Jedynie młody mężczyzna litościwie kupuje jej wódkę i papierosy, a ostatecznie spełnia jej ostatnią prośbę- prośbę o śmierć.

5. Dwojra Zielona

Autorka spotyka w sklepie kobietę w towarzystwie mężczyzny. Pragną nabyć okulary lub sztuczne oko. Nałkowska zaprasza nieznaną na rozmowę. Dialog odbywa się w miejscu zamieszkania rozmówczyni. Dwojra Zielona relacjonuje własne przeżycia wojenne. Opowiada historię swojego małżeństwa, w jaki sposób i dlaczego straciła oko i złote zęby. Twierdzi, że czuje się samotna, bo nie ma rodziny. Ze strachu przed samotną śmiercią zdecydowała się na pobyt w Majdanku. Ujawnia metody, dzięki którym udało jej się przeżyć czas eksterminacji.

MEDALIONY

Zofia Nałkowska

- **Treść utworu**

5. Człowiek jest mocny

To relacja Michała P- młodego Żyda, który pracował przy zagrzebywaniu zwłok. Mężczyzna opisuje sposoby na zagazowywane ludzi i rabowanie umarłych z cennych przedmiotów. Jako najgorsze wspomnienie z tej pracy przywołuje moment, w którym ujrzał ciała zagazowanych członków swojej rodziny. Położył się na ich ciałach i pragnął by jego również zabito. Odmówiono mu jednak tego, ponieważ uznali, że jest silny (nawiązanie do tytułu) i nada się jeszcze do pracy. Mężczyźnie udało się uciec i przeżyć.

6. Dorośli i dzieci w Oświęcimiu

Autorka poszukuje tu przyczyn zła, ocenia działania hitlerowców. Opowiada o Holocauście jako przedsięwzięciu ekonomicznym, oraz o mówi o “skrzywionym” kręgosłupie moralnym ludzkości. Podaje przykłady zbrodni ludobójstwa.

